

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 336/2019
25.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца Предузећа за производњу, пројектовање, грађевинарство и промет робе на велико и мало „Гама“ д.о.о. из Врања, чији је пуномоћник Лидија Трајковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства правде, Основног суда у Врању, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3903/2017 од 08.02.2018. године, у седници одржаној 25.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3903/2017 од 08.02.2018. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Врању П 95/16 од 18.05.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде штете исплати 39.359.444,12 динара са законском затезном каматом од 28.03.2016. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка плати 138.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3903/2017 од 08.02.2018. године, одбијена је, као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 18/20), и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Трговинског суда у Лесковцу П 1090/06 од 11.12.2008. године обавезан је ГПДС „Новоградња“ да тужиоцу исплати главни дуг, обрачунату законску затезну камату и повећане трошкове градње по основу закључених уговора. На основу ове пресуде тужилац је поднео предлог за извршење Општинском суду у Врању против извршног дужника ГПДС „Новоградња“ ради наплате потраживања, продајом непокретности извршног дужника са забележбом решења о извршењу у јавну књигу, који предлог је усвојен решењем И 629/09 од 07.04.2009. године. Забележба решења о извршењу није спроведена. Како је над извршним дужником покренут поступак принудне ликвидације, тужилац је поднео пријаву потраживања Агенцији за приватизацију 26.05.2009. године и 05.06.2009. године, и како је у међувремену отворен стечај над овим предузећем пред Привредним судом у Лесковцу, тужилац је поново пријавио потраживање 06.12.2011. године и 16.01.2012. године. Привредни суд у Лесковцу у предмету Ст 295/11 донео је закључак о признатом потраживању тужиоца и тужилац је сврстан у трећи исплатни ред. Незадовољан овим закључком тужилац је покренуо парнични поступак пред Привредним судом у Лесковцу против извршног дужника, ради утврђења да има разлучно право на непокретностима извршног дужника са захтевом за признање права првенственог и одвојеног намирења, који захтев је одбијен, као неоснован пресудом П 592/2013 од 12.06.2014. године.

Тужилац тужбом тражи накнаду штете у висини признатог потраживања од стране Привредног суда у Лесковцу, с обзиром да тужени није извршио донето решење о стављеној забележби, односно није уписао забележбу на основу извршног решења.

По оцени Врховног касационог суда нижестепени судови су правилном применом материјалног права одбили, као неоснован захтев тужиоца за накнаду штете, правилно закључивши да у поступању органа тужене није било незаконитог поступања, са којих разлога нису испуњени услови за накнаду штете, применом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима.

Чланом 154. ставом 1. Закона о облигационим односима прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Чланом 172. ставом 1. истог закона прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Чланом 107. ставом 1. Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“ број 31/11, са каснијим изменама и допунама), који се примењивау у време када је тужиоцу признато потраживање, било је прописано да извршни поверилац стиче право уписа заложног права на основу решења, односно закључка извршитеља о извршењу на непокретности извршног дужника, ставом 2. истог члана било је прописано да на захтев извршног повериоца у јавној књизи извршиће се упис заложног права на основу решења о извршењу, односно закључка извршитеља о спровођењу извршења, као и забележба јавне продаје, односно други одговарајући упис предвиђен прописима о упису права на непокретностима у јавне књиге, док је ставом 3. истог члана било прописано да уписом у јавну књигу, извршни поверилац стиче право да своје потраживање намири из непокретности и у случају да треће лице касније стекне на истој непокретности право својине.

Из напред цитираних одредби Закона о облигационим односима следи да би били испуњени услови за накнаду штете неопходно је да је настала штета и да постоји штетна радња, као и да постоји узрочно последична веза између штетне радње и штете. Претпоставка одговорности правног лица је да је штета проузрокована грађанима или правним лицима, да је причињена од стране државног органа или организације која врши јавна овлашћења, да постоји узрочна веза између вршења дужности службеног лица и проузроковане штете и да је штета наступила због незаконитог или неправилног рада државног органа. Незаконит рад се манифестује као поступање противно закону, другом пропису или општем акту или пропуштање њихове примене или као радња противна обичајима и правилима норме, док неправилан рад представља радње које нису у складу са општим нормама у вршењу службе, или делатности, којим је неке причинена штета. За штету по овом основу држава одговара по правилима о објективној одговорности. Из цитираних одредби Закона о извршењу и обезбеђењу следи да је установљено право извршног повериоца да се по његовом захтеву у јавној књизи, односно регистру непокретности врши упис и заложног права на основу решења о извршењу, а да је упис заложног права радња која је у диспозицији извршног повериоца.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је на основу правноснажне пресуде Трговинског суда у Лесковцу од 11.12.2008. године поднео предлог за извршење Општинском суду у Врању против извршног дужника ради наплате потраживања продајом непокретности извршног дужника, са забележбом решења о извршењу у јавну књигу, који предлог је усвојен решењем од 07.04.2009. године. С обзиром да је над извршним дужником прво био покренут поступак ликвидације, а потом и стечаја, тужилац је подносио више пријава потраживања да би му закључком Привредног суда у Лесковцу од 23.03.2012. године било признато потраживање, тако што је утврђено да му је признато пријављено потраживање у висини од 39.359.444,12 динара, али је сврстан у трећи исплатни ред, па како није био задовољан признатим потраживањем на основу кога је сврстан у трећи исплатни ред, покренуо је парнични поступак пред Привредним судом у Лесковцу против извршног дужника ради утврђења да има разлучно право на непокретностима извршног дужника са захтевом за признање права првенственог и одвојеног намирења, који захтев је одбијен, као неоснован. Тужиоцу је током поступка стечаја оспорено право одвојеног намирења и пресудом Привредног суда у Лесковцу одбијен као неоснован његов захтев, јер није извршен упис заложног права на основу решења о извршењу. У време када је тужиоцу оспорено наведено право у примени је био Закон о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“ број 31/11, са каснијим изменама и допунама), којим је чланом 107. установљено право извршног повериоца да се по његовом захтеву у јавној књизи, односно регистру непокретности, врши упис и заложног права на основу решења о извршењу из члана 104. Закона о извршењу и обезбеђењу који представља обавезну радњу која се спроводи по службеној дужности у смислу члана 8. став 2. истог закона, док је упис заложног права радња која је у диспозицији извршног повериоца. Из наведених законских одредби произлази да се забележом решења о извршењу на непокретности не стиче заложно право на непокретностима, нити неко друго право (законско право задржавања или право намирења на стварима и правима) на основу кога би тужилац стекао својство разлучног повериоца у стечајном поступку. Упис постојања решења о извршењу не значи стицање права на одвојено намирење, већ се ради о забележби која представља обавештење да се непокретност налази у поступку продаје у извршном поступку. Сога, и да је извршен упис решења о извршењу тужилац не би стекао својство разлучног повериоца, јер није стекао заложно

право на непокретностима, па стога нема ни неправилног ни незаконитог рада органа тужених, а стим у вези ни право тужиоца на накнаду штете, с обзиром да је упис заложног права радња која је била у диспозицији извршног повериоца.

Неосновани су наводи ревизије да су нижестепени судови погрешно применили материјално право, указујући да је на основу решења Агенције за приватизацију од 15.05.2009. године био покренут поступак принудне ликвидације над ГПДС „Новоградња „ Врање, да је поднео пријаву потраживања Агенцији, да је након тога отворен и стечајни поступак и да му је закључком признато потраживање Привредног суда у Лесковцу од 23.03.2012. године, којим је утврђено да му је признато пријављено потраживање у висини од 39.359.444,12 динара, али је сврстан у трећи исплатни ред, па имајући у виду чињеницу да је покретањем поступка ликвидације над извршним дужником по самом закону дошло до прекида извршног поступка И 629/09 и да суд није могао да предузима радње у поступку, па како тај извршни поступак није настављен, нити може бити, да нижестепени судови нису могли да ретроактивно примењују одредбе Закона о извршењу и обезбеђењу и да су једино могли да примене Закон о извршењу, који је примењен и од стране Општинског суда у Врању приликом доношења решења о извршењу, према ком закону уписом решења о извршењу (забележбом извршења) поверилац стиче право првенства у продаји непокретности и наплате свог потраживања и да тај упис за њега представља средство обезбеђења његовог потраживања пред стечајним судом, где се сврстава у први наплатни ред, а не у трећи. Наводи су неосновани, јер се у време када је тужиоцу закључком Привредног суда у Лесковцу од 23.03.2012. године признато потраживање у висини од 39.359.444,12 динара и тужилац сврстан у трећи исплатни ред, примењивао Закон о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“ број 31/11), то супротно наводима ревизије није дошло до ретроактивне примене овог закона, па како према одредбама овог закона се забележбом решења о извршењу на непокретности не стиче заложно право на непокретности, нити неко друго право на основу кога би се могло стећи својство разлучног повериоца у стечајном поступку, то следи и да је извршена забележба извршења, да тужилац не би могао да буде сврстан у први наплатни ред, с обзиром да је за то било потребно уписати заложно право, која радња је била у диспозицији извршног повериоца, односно тужиоца.

С обзиром да тужилац није доказао постојање незаконитог и неправилног рада органа тужене у смислу члана 172. Закона о облигационим односима, као ни узрочно последичну везу између радњи органа тужене, Општинског суда у Врању и штете коју је претрпео, то су правилно одлучили нижестепени судови када су одбили, као неоснован тужбени захтев тужиоца, са којих разлога су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Са напред наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**